

Coronapandemins effekter

En undersökning bland förbundets förtroendevalda

Sveriges
Ingenjörer

Sammanfattning

Enkäten i korthet

351 fackliga ordföranden inom privat sektor har svarat på enkäten vilket motsvarar en svarsfrekvens på 56 procent.

Ungefär två tredjedelar av de tillfrågade är verksamma på industriföretag och ca en tredjedel på tjänsteföretag.

Enkäten genomfördes i början av juni 2020 under vecka 23. En liknande enkät gjordes till samma målgrupp i april månad under vecka 17.

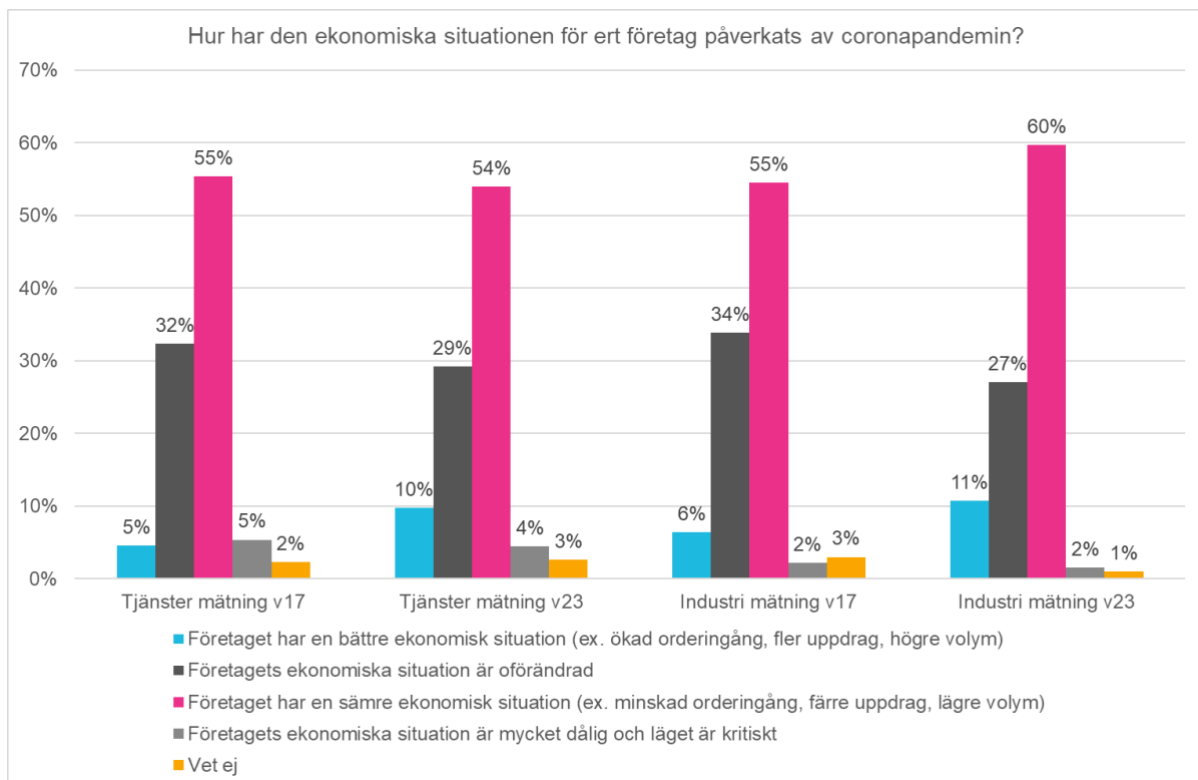
Ekonomi ute i företagen ser ut att ha stabiliserats men på en betydligt sämre nivå jämfört med hur det var före coronapandemin. Den sammanlagda bedömningen är att företag inom både tjänste- och industrisektorn har något bättre ekonomiska förutsättningar i junimätningen, jämfört med mätningen i april. Det finns dock en stor osäkerhet i bedömningen av den närmaste framtiden beroende på hur coronapandemin utvecklas framöver. Företagens främsta åtgärder i coronapandemins spår är arbete på distans, korttidspermittering av personal samt avslutade uppdrag för konsulter. Bara en mindre andel av företagen som korttidspermitterat sin personal tar tillfället i akt för att kompetensutveckla personalen. Över hälften av de tillfrågade uppger att de har FoU-projekt som försenats på grund av coronapandemin. Det finns även FoU-projekt som helt har avslutats. Både kompetensutveckling och satsning på FoU-verksamheten är viktiga nycklar för företagets framtida konkurrenskraft.

Ekonomi inte längre i fritt fall men kvar på en låg nivå

I den enkät som skickades ut till de förtroendevalda i mitten av april framstod ekonomin som om den nära på vore i fritt fall. Mätningen i mitten av april jämfördes då med en tidigare mätning gjord i februari, och analysen om nära på fritt fall var då helt korrekt.

Nu har vi gjort en ny mätning och vid en jämförelse med aprilmätningen kan vi se att ekonomin har stabiliserats, men på en ansträngd nivå. Läget är fortsatt pressat och mer än vartannat företag har en ekonomisk situation som är sämre än före coronapandemin. Samtidigt har vart tionde företag fått en bättre ekonomisk situation, jämfört med läget före coronapandemin, sett till exempelvis ordergång eller antal uppdrag.

Inom företagen kan det se mycket olika ut för olika delar av verksamheten. Flera svarande vittnar om att coronapandemin slagit ojämnt mot verksamheten, för vissa delar är det kritiskt medan andra delar är relativt lite påverkade eller till och med går bättre.

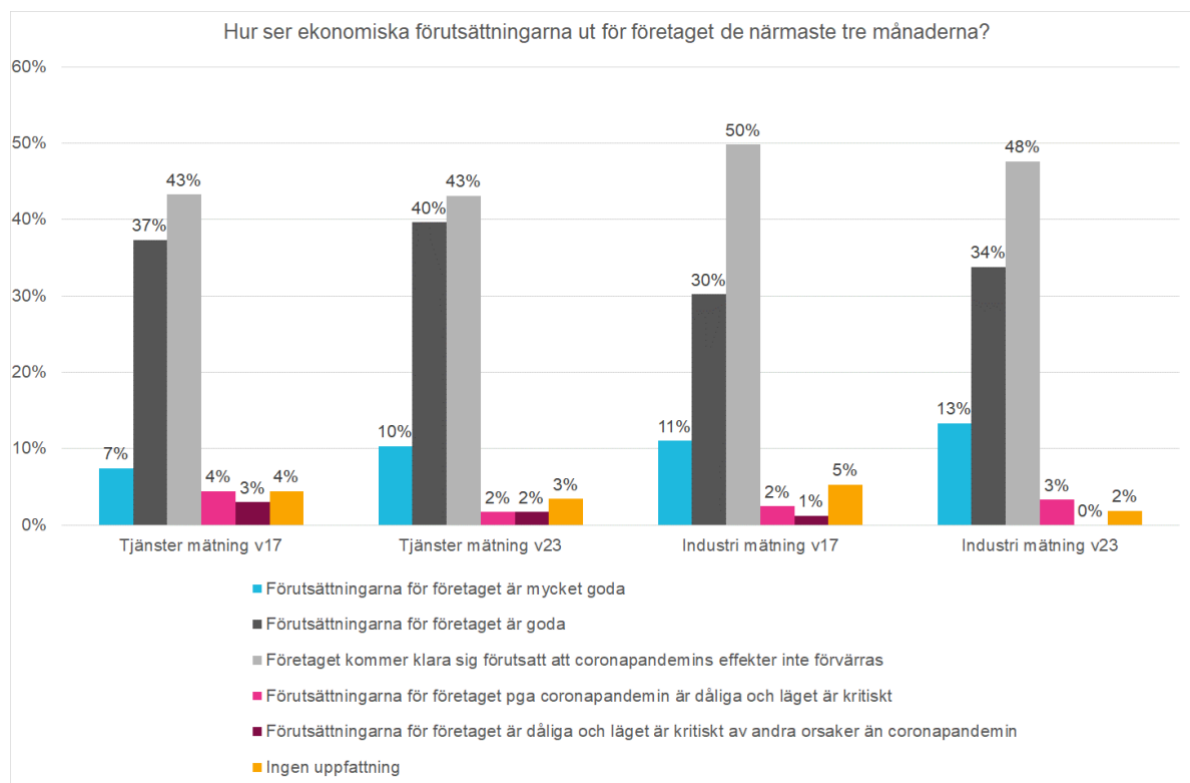

De ekonomiska förutsättningarna den närmaste framtiden ser något bättre ut

I en jämförelse mellan aprilmätningen och mätningen i början av juni framgår att andelen respondenter som bedömer att förutsättningarna för företaget är *mycket goda* de närmaste tre månaderna har ökat med ett par procentenheter. Även andelen respondenter som bedömer att förutsättningarna för företaget är *goda* har ökat med ett par procentenheter.

Vid en jämförelse mellan företag inom tjänste- och industrisektorn i junimätningen ses ingen större skillnad på andelen som uppger att förutsättningarna för företaget de närmaste tre månaderna är *mycket goda eller goda*, 50 procent för tjänstesektorn respektive 47 procent för industrin. Samtidigt är det relativt sett en något större andel företag i industrisektorn som bedöms *klara sig förutsatt att effekterna inte förvärras*, jämfört med företag i tjänstesektorn, 48 procent jämfört med 43 procent.

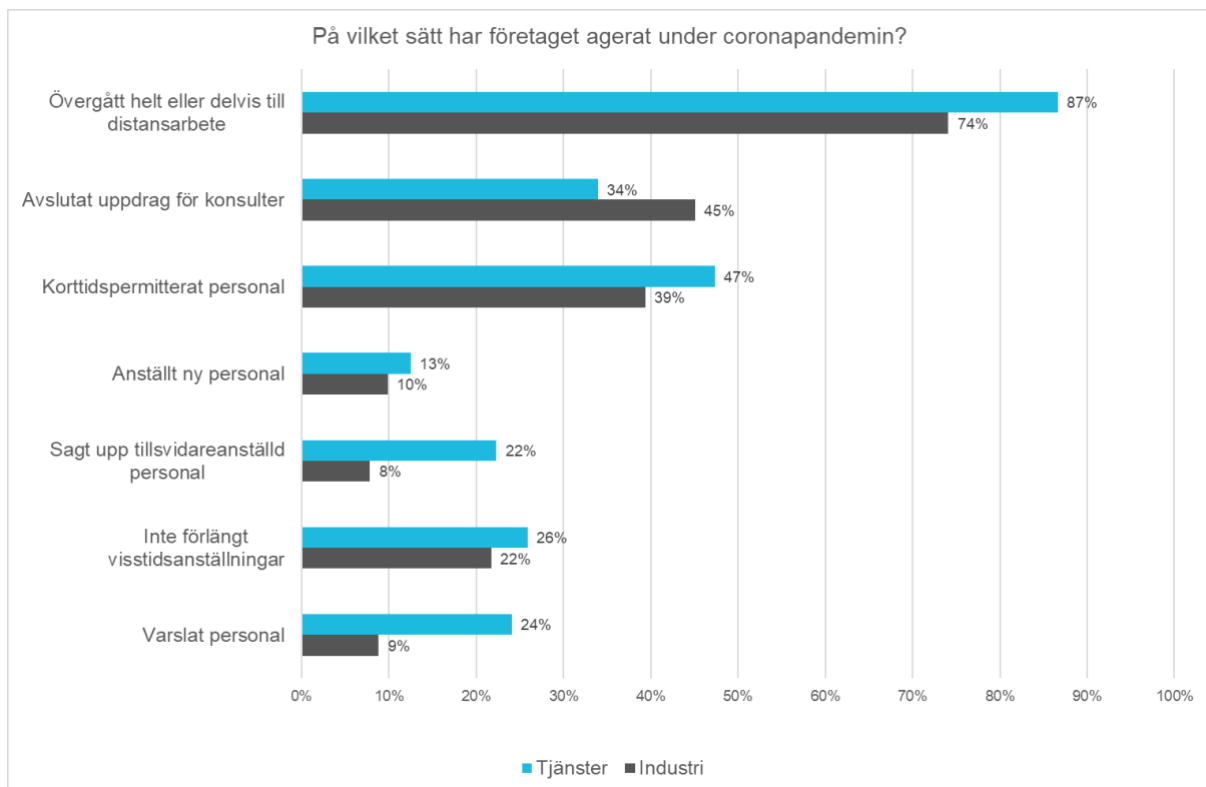
Den sammanvägda bedömningen är att företag inom både tjänste- och industrisektorn har något bättre ekonomiska förutsättningar i junimätningen, jämfört med aprilmätningen. I kommentarerna kan dock utläsas att det finns en stor osäkerhet inför hösten att den ekonomiska situationen snabbt kan förändras om coronapandemin förvärras. Många av företagen arbetar med uppdrag som fanns redan före krisen och det finns en osäkerhet kring framtida ordergångar.

Hur har företagen agerat?

Den i särklass vanligaste åtgärden företagen vidtagit är att de övergått till helt eller delvis distansarbete, vilket är vanligare inom tjänstesektorn än inom industrin. Efter det följer att företagen avslutat uppdrag för konsulter samt korttidspermittering av personal. Andelen som avslutat uppdrag för konsulter är högre inom industrisektorn jämfört med tjänstesektorn medan det omvända gäller för andelen som korttidspermitterat personal. Andelen som svarar att företaget varslat eller sagt upp personal är högre inom tjänstesektorn än inom industrin. Hos företag där ekonomiska läget är gott är andelen som korttidspermitterat personal betydligt lägre än hos de företag där det ekonomiska läget är mer osäkert. En av tio uppger att företaget avslutat korttidspermitteringar på grund av ändrade regler för korttidsstöd och aktieutdelningar. Det var möjligt fylla i flera svarsalternativ på frågan och andelen tolkas som andelen som svarat ”ja” på respektive svarsalternativ.

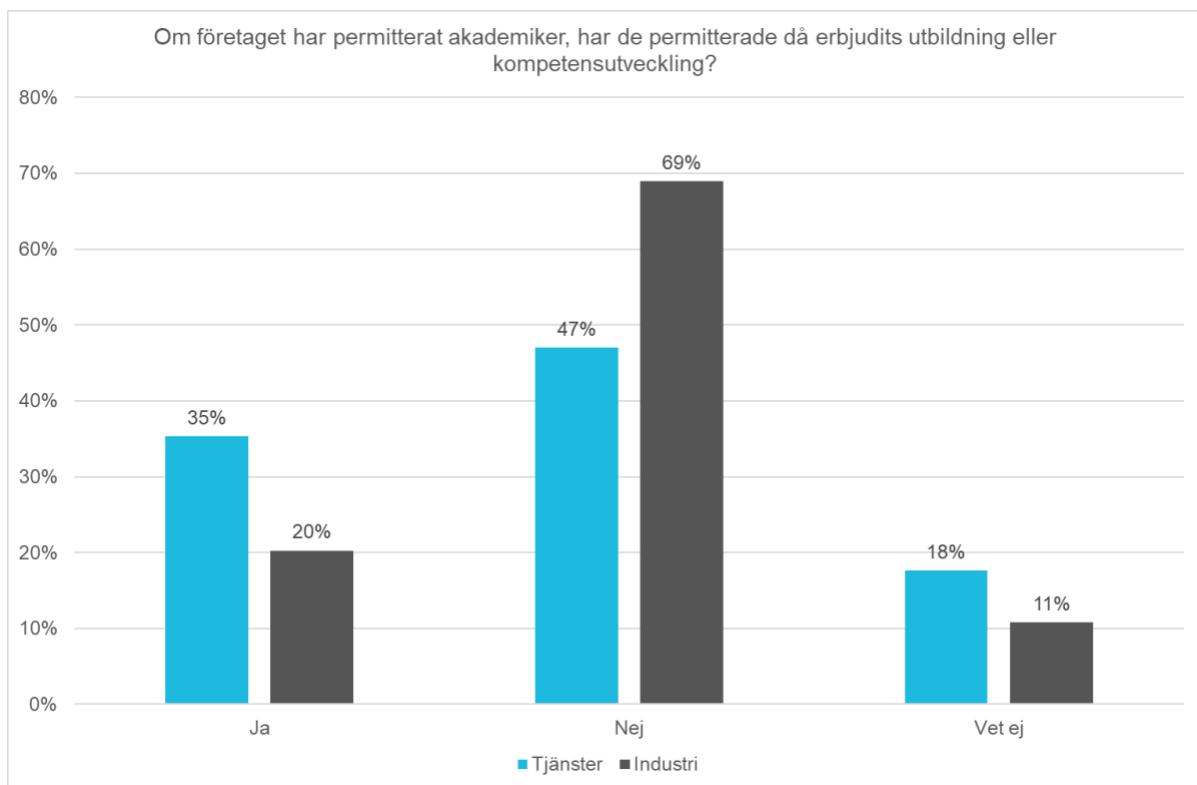
Under svarsalternativet ”annat” anger företagen bland annat inställt resande, justerade arbetstider, åtgärder för minskad smittspridning på arbetsplatsen samt skärpt kostnadskontroll. Många företag har också uppmanat sina anställda att ta ut sparad semester och kompensationsstid.

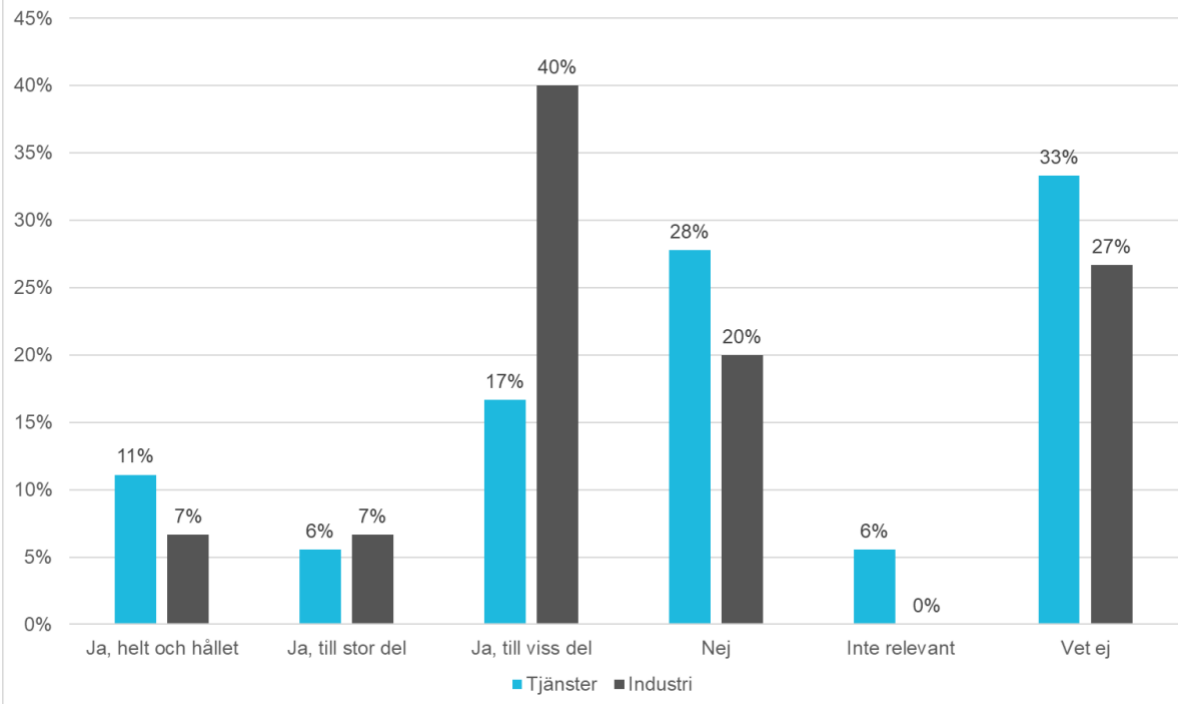
Kompetensutveckling vid permittering

På de företag som korttidspermitterat akademiker är det endast en fjärdedel som uppger att de korttidpermitterade erbjuds kompetensutveckling. Andelen som erbjuds kompetensutveckling är högre inom tjänstesektorn än inom industrin. Av de som får kompetensutveckling är det endast ca en tredjedel som får en kompetensutveckling som till stor del syftar till att höja företagets framtida konkurrenskraft. I de fall då ingenjörer permitterats och fått kompetensutbildning är det endast 15 procent som får en utbildning som till största delen är ingenjörsspecifik.

Flera av de svarande uppger att det inte finns något ekonomiskt utrymme för kompetensutveckling och att det är fråga om självstudier eller kortare interna vidareutbildningar kollegor emellan. Vilken typ av kompetensutveckling som behövs är i flera fall inte utredd och det saknas planering och struktur för kompetensutvecklingen. Det finns även positiva exempel med företag som tagit fram en bred portfölj med olika utbildningar, både interna och externa.

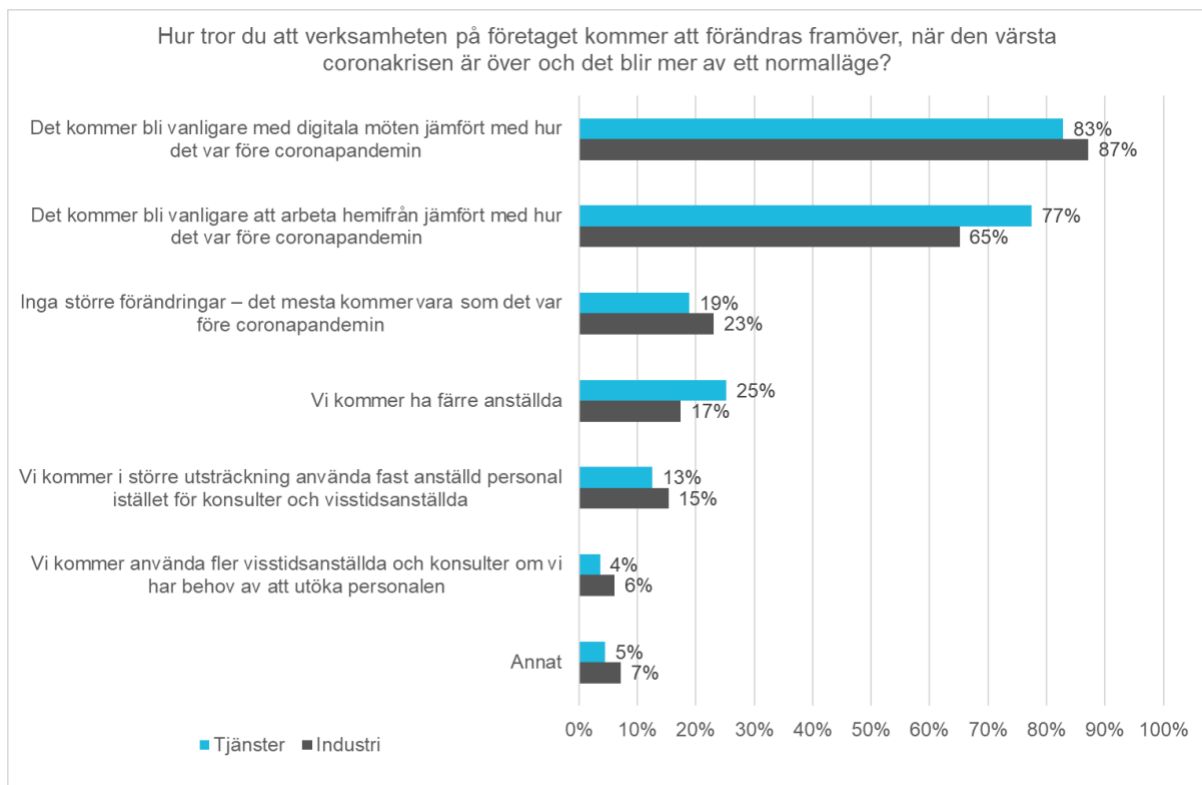

I de fall ingenjörer har permitterats och erbjudits kompetensutveckling, har de då erbjudits ingenjörsspecifika vidareutbildningar?

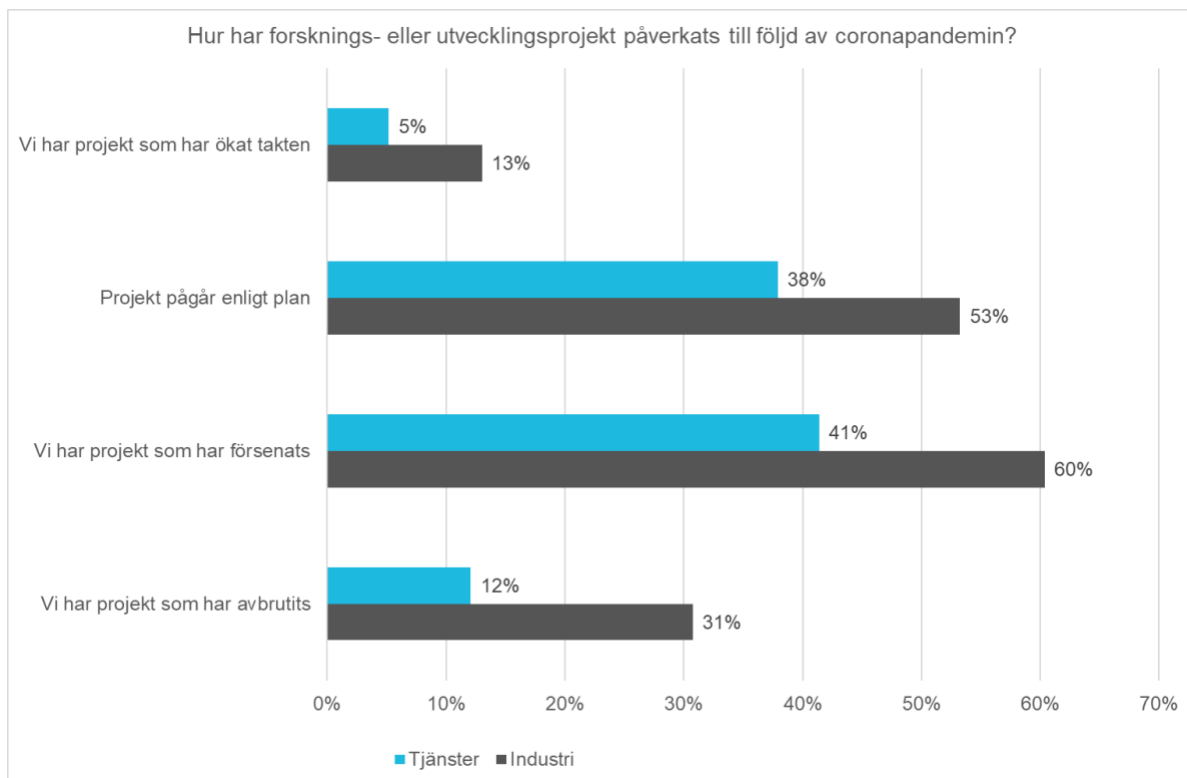
Verksamheten på företagen framöver

En förändring många tror kommer bli betydligt vanligare efter coronapandemin är digitala möten och arbete hemifrån. Ungefär en femtedel tror att de kommer ha färre anställda, andelen är något högre inom tjänstesektorn än inom industrin. Det är bara en liten andel (5 procent) som tror att det kommer bli vanligare med visstidsanställda och konsulter vid behov av att utöka personalen. En femtedel svarar att de inte tror att det kommer bli några större förändringar i verksamheten utan det mesta kommer vara som före coronapandemin. Det är många som tror att resor i tjänsten kommer minska efter coronapandemin. Det var möjligt att fylla i flera svarsalternativ på frågan och andelen tolkas som andelen som svarat ”ja” på respektive svarsalternativ.

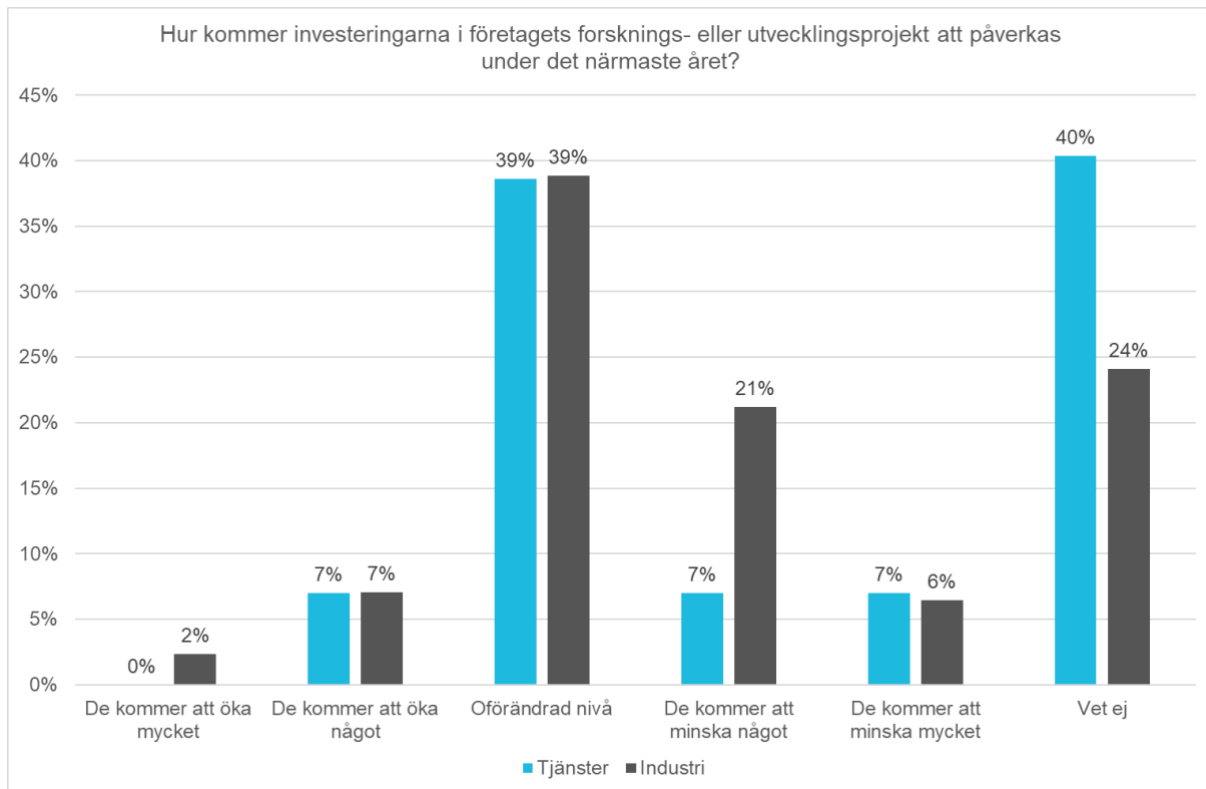

Konsekvenser av coronapandemin på FoU-arbetet

54 procent av de tillfrågade svarar att företaget har FoU-projekt som har försenats och 25 procent att de har projekt som helt har stannat av, andelarna är högre inom industrin jämfört med tjänstesektorn. Bland de företag där de tillfrågade uppger att det ekonomiska läget är osäkert eller kritiskt är dessa andelar betydligt högre. Det var möjligt att fylla i flera svarsalternativ på frågan och andelen tolkas som andelen som svarat ”ja” på respektive svarsalternativ. Andelen som har FoU-projekt som har försenats eller helt stannat av är betydligt högre inom industrin än inom tjänstesektorn. Samtidigt är det många projekt som pågår enligt plan eller som till och med snabbats på. Orsaker som nämns till varför FoU-projekt pausats eller avslutats är bland annat krav på minskade kostnader, frånvarande personal (permittering och sjukfrånvaro) och att omvärlden ”stängt ned” sin verksamhet.

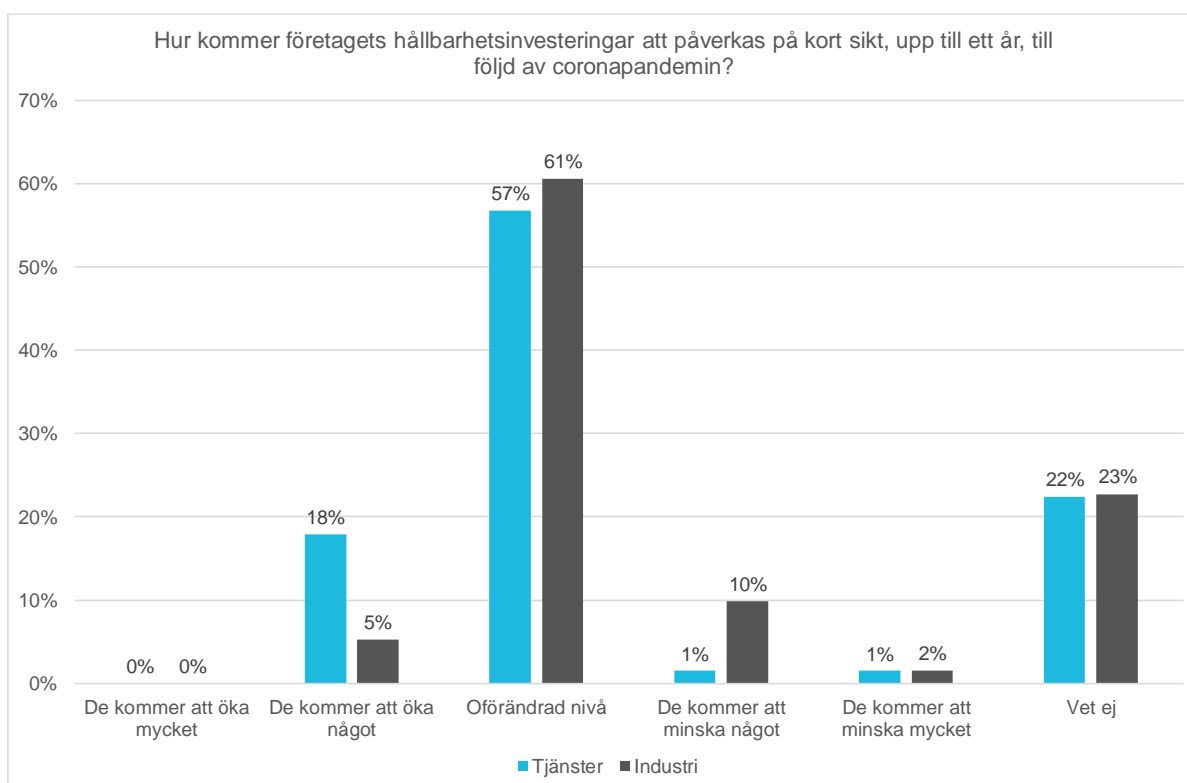
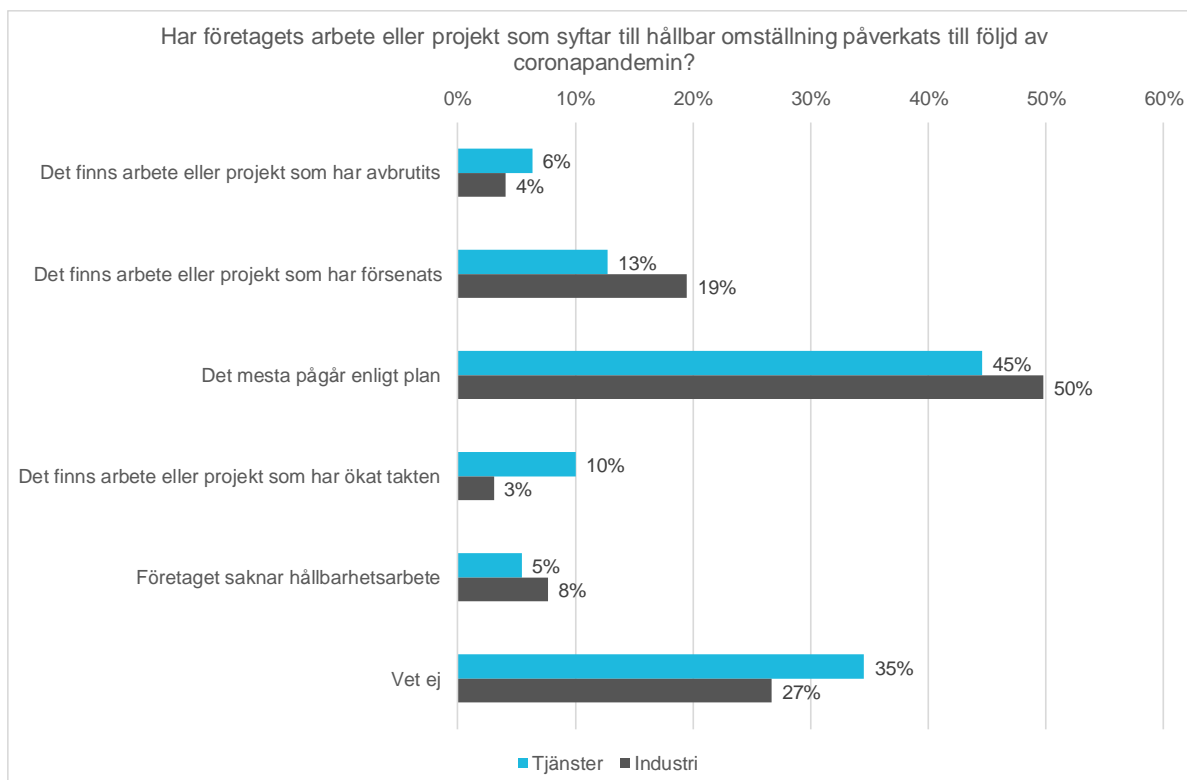

Det finns en stor osäkerhet kring de framtida investeringarna inom FoU-verksamheten. Knappt en fjärdedel tror att investeringarna i FoU kommer att minska medan 40 procent tror att de kommer vara på en oförändrad nivå. Inom industrin är andelen som tror att FoU investeringarna kommer att minska större än inom tjänstesektorn. Även här är det betydligt sämre siffror vad gäller FoU-investeringar bland de företag som har en osäker eller kritisk ekonomisk situation.

Företagens hållbarhetsarbete

Enkäten visar också att coronakrisen minskar takten för den gröna omställningen. Det var möjligt att fylla i flera svarsalternativ på frågan och andelen tolkas som andelen som svarat ”ja” på respektive svarsalternativ. I sex procent av företagen i tjänstesektorn och i fyra procent av företagen i industrisektorn har hållbarhetsarbete avbrutits. Inom tjänstesektorn har 13 procent av företagen hållbarhetsarbete som har försenats och motsvarande andel för industrisektorn är 19 procent. Samtidigt innebär coronapandemin att många blir mer medvetna rörande hållbarhetsfrågan. Hållbarhetsprojekt är något som engagerar många anställda som i sin tur driver på så man får resultat och förändring i företagets verksamhet. En majoritet tror att företagets hållbarhetsinvesteringar i det korta perspektivet kommer ligga kvar på en oförändrad nivå men det finns en stor osäkerhet. Tjänstesektorn har en något mer positiv bild jämfört med industrin.

Tabellsammanställning

Har ert företag påverkats av coronapandemin?

	Total	Tjänster	Industri
Ja	94%	97%	93%
Nej	6%	3%	7%
Ingen uppfattning	0%	1%	0%
Procent	100%	100%	100%
Antal	351	117	214

Hur har den ekonomiska situationen för ert företag påverkats av coronapandemin?

	Total	Tjänster	Industri
Företaget har en bättre ekonomisk situation (ex. ökad orderingång, fler uppdrag, högre volym)	10%	10%	11%
Företagets ekonomiska situation är oförändrad	29%	29%	27%
Företaget har en sämre ekonomisk situation (ex. minskad orderingång, färre uppdrag, lägre volym)	56%	54%	60%
Företagets ekonomiska situation är mycket dålig och läget är kritiskt	2%	4%	2%
Företaget har ansökt om rekonstruktion/konkurs	0%	0%	0%
Vet ej	2%	3%	1%
Procent	100%	100%	100%
Antal	327	113	196

Hur ser de ekonomiska förutsättningarna ut för företaget de närmaste tre månaderna?

	Total	Tjänster	Industri
Förutsättningarna för företaget är mycket goda	13%	10%	13%
Förutsättningarna för företaget är goda	37%	40%	34%
Företaget kommer klara sig förutsatt att coronapandemins effekter inte förvärras	44%	43%	48%
Förutsättningarna för företaget är dåliga pga coronapandemin och läget är kritiskt	3%	2%	3%
Förutsättningarna för företaget är dåliga och läget är kritiskt av andra orsaker än coronapandemin	1%	2%	0%
Ingen uppfattning	3%	3%	2%
Procent	100%	100%	100%
Antal	346	116	210

På vilket sätt har företaget agerat under coronapandemin?
Flervalsfråga

	Total	Tjänster	Industri
Företaget har inte vidtagit några åtgärder (du kan gå vidare till nästa sida i enkäten)	7%	4%	8%
Korttidspermitterat personal	41%	47%	39%
Varslat personal	14%	24%	9%
Sagt upp tillsvidareanställd personal	13%	22%	8%
Inte förlängt visstidsanställningar	22%	26%	22%
Avslutat uppdrag för konsulter	40%	34%	45%
Övergått helt eller delvis till distansarbete	80%	87%	74%
Anställt ny personal	11%	13%	10%
Andra åtgärder:	20%	15%	25%
Antal	323	112	193

Har företaget avslutat korttidspermitteringar till följd av ändrade regler för korttidsstöd och aktieutdelningar?

	Total	Tjänster	Industri
Ja	9%	8%	11%
Nej	86%	89%	84%
Vet ej	5%	4%	5%
Procent	100%	100%	100%
Antal	131	53	76

Om företaget har permitterat akademiker, har de permitterade då erbjudits utbildning eller kompetensutveckling?

	Total	Tjänster	Industri
Ja	26%	35%	20%
Nej	60%	47%	69%
Vet ej	14%	18%	11%
Procent	100%	100%	100%
Antal	127	51	74

Får de korttidspermitterade akademikerna utbildning eller kompetensutveckling som ökar företagets framtida konkurrenskraft?

	Total	Tjänster	Industri
Ja, helt och hållet	6%	6%	7%
Ja, till stor del	27%	28%	27%
Ja, till viss del	55%	61%	47%
Nej	3%	0%	7%
Vet ej	9%	6%	13%
Procent	100%	100%	100%
Antal	33	18	15

I de fall ingenjörer har permitterats och erbjudits kompetensutveckling, har de då erbjudits ingenjörsspecifika vidareutbildningar?

	Total	Tjänster	Industri
Ja, helt och hållet	9%	11%	7%
Ja, till stor del	6%	6%	7%
Ja, till viss del	27%	17%	40%
Nej	24%	28%	20%
Inte relevant	3%	6%	0%
Vet ej	30%	33%	27%
Procent	100%	100%	100%
Antal	33	18	15

Hur tror du att verksamheten på företaget kommer att förändras framöver, när den värsta coronakrisen är över och det blir mer av ett normalläge? Flervalsfråga

	Total	Tjänster	Industri
Vi kommer ha färre anställda	19%	25%	17%
Vi kommer i större utsträckning använda fast anställd personal istället för konsulter och visstidsanställda	14%	13%	15%
Vi kommer använda fler visstidsanställda och konsulter om vi har behov av att utöka personalen	5%	4%	6%
Det kommer bli vanligare att arbeta hemifrån jämfört med hur det var före coronapandemin	70%	77%	65%
Det kommer bli vanligare med digitala möten jämfört med hur det var före coronapandemin	85%	83%	87%
Inga större förändringar – det mesta kommer vara som det var före coronapandemin	21%	19%	23%
Annat	6%	5%	7%
Antal	324	111	195

Bedrev företaget forsknings- eller utvecklingsprojekt före coronapandemin?

	Total	Tjänster	Industri
Ja	73%	52%	87%
Nej	21%	36%	11%
Vet ej	6%	12%	2%
Procent	100%	100%	100%
Antal	324	111	195

Hur har forsknings- eller utvecklingsprojekt påverkats till följd av coronapandemin? Flervalsfråga

	Total	Tjänster	Industri
Vi har projekt som har avbrutits	25%	12%	31%
Vi har projekt som har försenats	54%	41%	60%
Projekt pågår enligt plan	51%	38%	53%
Vi har projekt som har ökat takten	11%	5%	13%
Vet ej	7%	22%	2%
Antal	237	58	169

Tror du att dessa försenade eller avbrutna projekt kommer att startas om senast till hösten?

	Total	Tjänster	Industri
Ja, med största sannolikhet	35%	39%	33%
Ja, troligtvis	40%	39%	41%
Nej, troligen inte	12%	11%	12%
Nej, absolut inte	2%	4%	2%
Vet ej	11%	7%	12%
Procent	100%	100%	100%
Antal	144	28	113

Hur kommer investeringarna i företagets forsknings- eller utvecklingsprojekt att påverkas under det närmaste året?

	Total	Tjänster	Industri
De kommer att öka mycket	2%	0%	2%
De kommer att öka något	7%	7%	7%
Oförändrad nivå	40%	39%	39%
De kommer att minska något	17%	7%	21%
De kommer att minska mycket	6%	7%	6%
Vet ej	28%	40%	24%
Procent	100%	100%	100%
Antal	236	57	170

Har företagets arbete eller projekt som syftar till hållbar omställning påverkats till följd av coronapandemin? Flervalsfråga

	Total	Tjänster	Industri
Det finns arbete eller projekt som har avbrutits	5%	6%	4%
Det finns arbete eller projekt som har försenats	17%	13%	19%
Det mesta pågår enligt plan	49%	45%	50%
Det finns arbete eller projekt som har ökat takten	5%	10%	3%
Företaget saknar hållbarhetsarbete	7%	5%	8%
Vet ej	28%	35%	27%
Antal	323	110	195

Hur kommer företagets hållbarhetsinvesteringar att påverkas på kort sikt, upp till ett år, till följd av coronapandemin?

	Total	Tjänster	Industri
De kommer att öka mycket	0%	0%	0%
De kommer att öka något	10%	18%	5%
Oförändrad nivå	60%	57%	61%
De kommer att minska något	7%	1%	10%
De kommer att minska mycket	1%	1%	2%
Vet ej	22%	22%	23%
Procent	100%	100%	100%
Antal	213	67	132

Box 1419, 111 84 Stockholm • Besök: Malmskillnadsgatan 48
08-613 80 00 • info@sverigesingenjorer.se
sverigesingenjorer.se

